Sällskapet
San Micheles Vänner

Villa San Michele har sin lilla skyddsängel som vakar över trädgården om natten.
Tusch: Iréne K:son Ullberg.

Medlemsblad 11 september 2003

Ledaren

Intendentskiftet. Av skäl som framgått av Medlemsbladet nr 10, blev det i april intendentskifte på Villa San Michele. Det är en viktig händelse. Medlemsbladet erbjöd de två intendenterna textutrymme, Ann-Marie Kjellander för att ta farväl av läsarna, Peter Cottino för att berätta om sin egen bakgrund och vad han vill med San Michele.

Ann-Marie Kjellanders text återfinns på sidan 11. Bladet vill framföra ett varmt tack för hennes värdefulla medverkan över åren. Vi vill också tacka Alessandro Panini Finotti för hans outtröttliga omsorger. Ann-Marie har rapporterat om verksamheten i varje nummer av Medlemsbladet.

Peter Cottinos bidrag återfinns på sidan 12. Vi hälsar honom hjärtligt välkommen i arbetet. Särskilt uppskattar vi hans ambitioner på det kulturella området. Hans inbjudan till fortsatt samarbete med Vänföreningen ser vi som en stimulerande utmaning.

Stipendium. Som ett led i det kulturella utnyttjandet av Villa San Michele har vänföreningen beslutat anslå 10 000 kr till ett stipendium för en yngre kandidat. Närmare information om villkoren finns på sidan 14.

Symposier. I detta nummer påminner vi om två viktiga Axel Munthe symposier. På initiativ av Katriona Munthe-Lindgren ordnas den 13 september i år det första internationella symposiet på Hildasholm. Ambitionen är att det ska bli årligen återkommande. Inbjudan har utsänts separat. En notis återfinns på sidan 13. Vännernas höstmöte i november ordnas i samarbete med det italienska kulturinstitutet, Romvännerna samt Pro Venezia. Författaren Bengt Jangfeldt kommer då att presentera sin stora Munthe-biografi. Eftersom den bygger på tidigare icke publicerat material, bl a en enorm brevsamling, kommer den att ge den mest fullständiga bilden av de många rollernas mästare, Axel Munthe.

Munthe-hållningar. För Axel Munthe var boken om San Michele en bok om livet. På vännernas vintermöte översatte vår medlem Lennart Levi Munthes tre livsvärden till dagens vardagsliv: att uppleva, att skapa, att förhålla sig. Med ålderns stigande visshet blir det tredje villkoret allt mera påträngande. Lennart Levi sammanfattade med sinnesrobönen:

"Gud, ge mig sinnesro
att acceptera det jag inte kan förändra,
mod att förändra det jag kan
och förstånd att inse skillnaden."

Sen dess har Lennart Levi publicerat ytterligare ett didaktiskt exempel på det nära samspelet mellan kropp och själ. Tillsammans med en läkarkollega beskriver han förloppet av sin egen prostatacancer (Sten Nilsson och Lennart Levi: Prostatacancer. Radiumhemmets Forskningsfonder 2003). De medicinska faserna är mycket konkreta, den mentala stressen likaså. Det har blivit en ljus bok i dödens skugga, en tröstebok inför allas vår död. Boken är även en erinran om det sena livets smultronställen, den berättar utan pekpinnar om våra valmöjligheter därvidlag.

Styrelsen

Capris blå blomma

Text och bild: Tore Hylander

Lithodora rosmarinifolia (tidigare räknad till stenfrösläktet Lithospermum, familjen Strävbladiga. Boraginacae). En inte så stor ört med rosmarinliknande blad och blommor med en närmast magisk azurblå färg. Dess utbredning är östlig inom medelhavsområdet och den blommar ungefär från december till och med april-maj. Den trivs bäst på kalkrik grund och Capri är ju ett enda stort kalkstensberg. Bäst kan man nog se den på stupen där marken är orörd. Men var försiktig! Jag vet inget mer om denna för Capri symboliska blomma än vad Levente Erdeös skriver om den i sin förträffliga och läsvärda bok "Människor i azurblått landskap", som ju kom ut på Vännernas förra årsmöte, där författaren själv presenterade boken och samtalade med Jeanette von Heidenstam, som ju så sorgligt lämnas oss. Hon skrev en fin presentation om boken i Medlemsblad 9. Det Levente skriver om växten återfinns på sidan 31 i boken. Den rekommenderas starkt till de vänner som missat den. Och när ni nu ser den färglösa bilden av Lithodora, lägg till den underbara azurblå färgen i fantasin och minns Jeanette med värme!

"Det var på Capri"

Varje söndag gick vi i mässan i den gamla kyrkan la Domenica. Prästen var svart och liknade den unge Mohammed Ali. Han var klädd i grön kaftan och betjänades av 10-12-åriga ungdomar i rödvita dräkter. Och ännu yngre flickor steg upp i predikstolen och läste korta bibeltexter på italienska, detta världens vackraste språk. En av flickorna var så liten att hon fick ställa sig på en pall för att räcka upp över predikstolens kant.

Stämningen var rörande vänlig. Vid ett tillfälle mitt i mässan reste man sig och tog mässobesökarna i de närmaste bänkarna i hand. En gammal kvinna bakom oss sjöng så vackert att jag tackade henne efteråt på min bästa, d v s mycket dåliga, italienska. Hon log alltid mot mig sedan när vi träffades på gågatan.

Göran Zachrison.

Stenarna berättar

Agneta Freccero:
Romersk Marmor, 192 s,
W & W 2003.

Året 1997 startades vid Villa San Michele ett stort stenrenoverings-program under ledning av vår medlem Agneta Freccero, fil dr i kulturvård. Projektet har hittills avsatt tre delrapporter. I en fjärde bok, den läsvänliga handboken Romersk Marmor, skänker projektledaren varje besökare på San Michele en hjälpreda, som förstärker alla sinnesintryck. Axel Munthes konstnärliga och dekorativa ambitioner omfattade gammalt och nytt, stort och smått, unikt och trivialt, i en sällsam blandning. Det är ett krävande företag att åstadkomma en någorlunda ordning och reda i en sådan köckenmödding. Att författarinnan lyckats så väl får tillskrivas hennes stilsäkra känsla för sammanhang.

Boken inleds med en sammanfattning av Capris historia och kultur och hur Axel Munthe kommer in i bilden. De romerska kejsarna Augustus och Tiberius satte Capri på världskartan. Kejsarvillorna lever fortfarande kvar i fornlämningar, i sägen och sång.

Axel Munthe och hans skapelse San Michele får sin utgångspunkt i kapellet på höjden som tillägnats ärkeängeln, själavägaren och drakdödaren Mikael: San Michele. Här öppnar sig det klassiska arvet med det eviga havet som bakgrund. Men Axel Munthe inbjuder i samma ögonblick till en sinnenas fest: "Ingen medeltidsskymning för mig. Mitt hem ska vara öppet för sol och vind och havets röster – liksom ett grekiskt tempel – och ljus, ljus, ljus överallt."

San Michele-anläggningen rymmer många fina exempel på grekisk och romersk kultur och konst. I en katalogdel är de viktigaste, ett femtiotal konstverk, förtecknade med ursprung och mått, datering och tillstånd, samt bibliografi.

Om jättemasken i Munthes arbetsrum föreställande Medusa får man en repetition om gorgonerna, de tre skräckinjagande systrarna. En av dem, Medusa, var inte odödlig men hade stor makt. Alla som mötte hennes blick förstenades. Myterna om gorgonerna har framkallat rysningar av skräck hos många generationer skolungdomar. Men det var på den tiden då antikens myter ingick i kursplanen. Det lilla votivaltaret till Kybele i loggianischen ger som bonus den grymma Kybelekulten. Kybele blev förälskad i sonen/älskaren Attis som kastrerade sig själv. Under de extatiska Kybelefesterna i gamla Rom piskade deltagarna sig själva blodiga, tjurar offrades och präster kastrerade sig i Attis efterföljd. Pinjen spelade en viktig roll. Vår medlem Tore Hylander har berättat om detta i Medlemsbladet nr 3. I Grotta di Matromania på Capri hölls en gång i tiden fester till Kybeles ära.

Lärorik är genomgången av olika sorters råmaterial: marmor, alabaster, granit, porfyr och andra. De hanterades och nyttiggjordes praktiskt och konstnärligt

efter sina inneboende egenskaper. Under antiken ansåg man att vissa partier, ögon, läppar, måste bemålas. Guld var förbehållet gudabilderna. Från de otaliga krigen hemfördes en rad exotiska material som ökade sortimentet.

Enligt riktlinjerna för konserveringsprogrammet på San Michele skulle allt utgå från helheten. Villa, trädgård och konstverk skulle tillsammans "bilda en oupplöslig enhet, ett helgjutet konstverk". Även stenen åldras, många objekt befann sig i olika stadier av nedbrytning. Hetta och kyla, vatten och aggressiva föroreningar förstör. Många föremål var tidigare lappade och lagade, mer eller mindre sakkunnigt. Konstverk i grönska maskeras ofta av alger, mossor och lavar. Luftburna pollen och sporer, fekalier från fåglar ökar tillväxten. Antikens lustträdgårdar förtrollade med ett raffinerat samspel mellan ljus och skugga, värme och svalka, färg och rena ytor. Munthe manipulerade på ett liknande sätt med harmonier och kontraster. Denna inre dynamik har gjort renoveringen till en avancerad utmaning. Men allt verkar så enkelt när man får det förklarat.

GG

Axel Munthe och Dalarna

Av Anders Lindström

Den 8 juni 1874 tar Axel Munthe sin studentexamen efter att nära nog blivit avstängd från "plugget", på grund av lathet. Axel är 16 ½ år, intresserad av allt annat än skolarbetet på Stockholms Gymnasium (Norra Latin): Natur, djur, jakt, äventyr och hyss, det är vad den unga grabben har i sinnet, och det spritter i kroppen, av längtan att komma bort ifrån skolans och hemmets "tvång".

När det börjat "osa svavel" hade han dock tagit sig samman, och på ett märkligt sätt tvingat sig själv att "klara" sin examen. Naturligtvis hängde detta också ihop med tanken på den frihet som hägrade efter att det hela var över: En studentmössa, en hel sommar, ja, tre månader utan läxläsning kunde få en klartänkt 16-åring, klassad som sjuklig drömmare att lyfta sig i håret; och tre

Anders Lindström är Muntheforskare, Munthekännare och musikkonsulent från Rättvik. Som bäst håller han på med att sammanställa ett omfattande material till ett Muntheeanum, det vill säga en faktasamling kring familjens Munthes verksamhet både här hemma i Sverige och i utlandet.
Han är också i full färd med att sammanställa sina 25 vandringsbeskrivningar från Capri.

månader, det var en evighet för den unge Munthe: Inte förrän den 22 september skulle det bli dags igen, och då långt hemifrån, i Uppsala! Fantasin inför detta hade fått fritt spelrum och gott om tid.

Vad gör då en ung pojke i en sådan situation, en tonåring från en borglig apotekarmiljö i Stockholm, som helst

forts.

vill vara ute i skog och mark på äventyr, och, som det visar sig, har en farbror med en jaktstuga i Leksand? Självfallet tar han sin kompis med sig och åker dit. Och kompisen då, vem är det? Jo, jycken, hunden!

Tre månader i en jaktstuga i Dalarna med sin hund, vad månne detta sätta för spår i en drömmande, skoltrött, men fantasifull 16-åring!?11 år senare är den nu 27-årige Axel bosatt i Paris, och läkare. Efter att ha varit med om livsomdanande upplevelser, först och främst i Neapel och på Capri men även i Lappland, har han blivit korrespondent åt Stockholms Dagblad. Han skriver om sina upplevelser, men drömmer sig också tillbaka till Sverige. I en av artiklarna, den 1 mars 1885, skriver han: *"Jag är så glad över vad jag vet om de snälla små tomtarna, och tomtarna vet nog, vilka som är deras vänner. Och kanske finns det ett litet gråskägg där hemma som förstår min djupaste tanke; och en klar julnatt ska kanske ett par dvärgar timra upp en stuga åt mig där hemma i en svensk furuskog – mitt inne i skogen, långt från vägar och stigar, där inga människofötter trampar ner mossan och inga larmande röster skrämmer bort trastarna.*
Nog vet jag var stugan skulle stå, men det är endast tomtar och dvärgar som kan bygga den – mina egna krafter skulle ej ens räcka till att bygga en hundkoja åt Puck."

Redan här, har således Axel lagt grunden till sitt timmerhus i skogen på Brantberget i Tällberg, en dröm som blir verklighet 24 år senare.

Tre månader efter denna "tomteutsaga", får vi i princip bekräftelse på frågan om platsen för "stugan". I en ny artikel (21/6 1885) berättar Axel lyriskt om sin sommarvistelse i Dalarna och mellan raderna kan vi ana hur hans visioner fått luft under vingarna. Ja, bilden av hela sin personlighet avslöjar han i dessa få rader: *"Med ränsel på ryggen, den efterlängtade studentmössan på huvudet och den trogna Prisse i hälarna vandrade jag kring uppe i Dalarna en hel oförglömlig sommar. Skärmen av den vita mössan var allt som skuggade min syn, ränseln, jag bar på ryggen innehöll allt jag behövde för dagen och var min huvudkudde om natten. Inga sorger hade fått följa med på färden, det förflutna var ett skolpojksminne om överståndna mödorna och de framtida tankar seglade med Dalälvens blå vatten dit långt ut till det solbeglysta havet. Och stunden var molnfri och ljus – det var midsommartid vid Siljans väna stränder."*

Den 11 augusti, ytterligare tre månader senare, kommer Munthe till Dalarna, kanske första gången efter sin vistelse i jaktstugan i Leksand, nu tillsammans med författaren Carl Snoilsky. De båda männen har begett sig över till Norge för att besöka Ibsen och Björstjerne Björnson. Vi märker här hur Axel hunnit ganska långt med att utveckla sin nya egenskap, nämligen att välja vänner och "rätt" sällskap. Axel skriver, lite vitsigt men också på ett sätt som man skulle kunna kalla för "falsk blygsamhet", till Björnstjerne Björnson: *"Jag har gjort en 3 veckors resa genom Dalarna och Jämtland därtill lockad av min vän – skalden – Snoilsky som du känner. Vi har haft mycket roligt men*

bägge känner vi hur mycket ditt land står över vårt sedan vi passerade Storlien. Snoilsky är egentligen här för att hälsa på Ibsen o jag har även fått vara med på ett hörn – nu sedan vi hälsat på honom kände jag ett behov att hälsa på dig – voilà tout!"

Fortsättning följer.

Peace begins within yourself

Ami Lönnroth: Linda och Louise
310 s., W & W 2003

Detta är en av de många böcker som tillkommit med Villa San Michele som omtalad skrivplats. En ensamstående mor med tre döttrar är huvudpersonerna i en berättelse om borgerlighetens möte med vänsterkrafterna. Tidsklippen är från mitten av 1980-talet och början av 2000-talet.

Mamma Louise är en rationell anti-kyrklig akademiker. Den äldsta flickan är den ansvarstagande inte bara i egen familj utan även för mor och syskon. Den yngsta flickan är välartat gift. Det är mellanflickan, Linda, som står för draget under galoscherna. I förordet får man veta att alla personerna är upp-diktade men man pliktar inte för tanken att Linda är skrivarens språkrör. Hon är en ifrågasättande feminist och socialist. Hon bor kollektivt och återfinns i olika demonstrationer: i Lucia-tåg mot kärn-kraft, i fredståg i öst och väst.

Den samlade energin från en stor fredsrörelse påverkar världen både tanke- och känslomässigt, beslutsfattarna påverkas av vibrationerna. Polisen är en pålitlig fiende.

Med åren minskar den spontana trosvissheten men inte den inre oron och aggressiviteten. Linda är en modern kvinna. En amerikansk guru, Stephan Craig, rensar med indisk inspiration hennes själ. Det sker med kollektiv djupandning till primalvrål. Då öppnas portarna för spontan bikt inför närmsta kursdeltagare.

Omständigheterna leder så småningom modern till en liknande sensi-kurs som gör att även hon ser vägen. Ingredien-serna är med andra ord helt tidsenliga. I det relationsdrama som rullas upp avkläds familjehemligheter och djupt rotade motsättningar; homosexualitet, otrohet, psykiska avvikelser. Det är genom samtal man når varandra, förstår, utvecklas. Men hur öppnar man sig för samtal och hur djupsinnig vill man egentligen vara. Det är bokens fråga och den leder i fortsättningen till slutsatsen att de flesta människorna mår bäst utan alltför mycket djupsinne och världs-gåtor. Det finns så mycket annat att tala om. Simning och vattengympa upprätt-håller spänsten. Medlen mot kroppens åldrande, celluliter och annat, är viktiga. Inför döden saknar man ord men inte för klädseln vid begravningen.

forts.

forts. från föregående sida

De utvecklande samtalen blir emellertid många och förs på olika platser; i Göteborg och Stockholm, i Boston och Paris, på Capri. Miljöerna är genomgående vagt tecknade, mest i förbigående. Louise är docent i farmakologi, hennes hemlige älskare en världskänd streberprofessor vid Harvard. Men forskarmiljön ligger utanför handlingen. På Capri talas det tankeväckande på vägarna till Cetrella och Migliari. Vid morgonkaffet på Josef Olivs terrass på San Michele noterar man att utsikten är vacker medan man utbyter tankar om psykologiska förklaringsmodeller. Under resans gång namndroppas kända namn från den dåtida dagsdebatten: Olle Engkvist (för kollektivhusens skull), Ingrid Segerstedt-Wiberg, Marit Paulsen, Inga Thorsson.

Samtalen håller sig på gott avstånd från subtila känslor och intellektuellt djupsinne. Ami Lönnroth är journalist och kolumnist. Hon vet hur man manipulerar fram snabba associationsväxlingar, hur man ger närkänsla genom konkreta smådetaljer: linsgrytor och rödvinspavor i kollektivet, plånboksstölder i Neapel, gatuprat om böcker i Paris.

Inför det andliga livets mysterier, självkännedom, kärlek människor emellan, blir osäkerheten påtaglig, konturerna flyter ut. New Age bär fröet till ny andlighet men det är osäkert hur. När Linda sent möter den ende mannen i sitt liv tycks hans främsta egenskap vara en entusiastisk tolerans mot hennes egensinnigheter. Även hos mamma Louise dominerar det praktiska. Hon kommer sin duktiga äldsta dotter nära och upptäcker att hon behöver känslomässig hjälp: ”Jag måste ge Gudrun mera stöd. Med den föresatsen plus en påse vaxbönor, ett kilo plommon och en bukett under armen steg Louise ombord på spårvagnen.”

GG

En förtrollad natt på Capri

av Iréne K:son Ullberg

En trädgård, anlagd med kärlek till allting som där finns av planterade blommor, buskar, träd och utställda skulpturer, har alltid sin beskyddare. Villa San Michele har sin lilla skyddsängel som vakar över trädgården om natten. Han kilar runt på alla de smala gångarna och plockar upp det farliga skräpet efter alla människor, som gått där om dagen.

Trädgården är så vacker i månskenet. Han ser hur de röda flitiga lisorna blir djupt röda av månskenet och de gula citronerna på de låga träden bli ännu gulare. Ibland möter den lilla skyddsanden drottningens hundar. De springer fritt omkring för de har klivit ut ur sin reliefskepnad som de har om dagen.

Någon gång har det hänt att de fått något vasst i sina tassar, därför går skyddsanden och plockar upp nålar, spik och gem. Sedan springer de tafatt ända ut till trädgårdens slut, där de ibland möter lejonet som på dagen är en sfinx. Då, på natten går han och nosar och luktar på alla härliga dofter i trädgården, men han ryter aldrig för någon doft från sin djungel finner han inte.

Därefter sitter de fyra vännerna och ser på utsikten över Neapelgolfen och hur blå natten är. Och de ser de lysande ljusen från staden Capri långt nedanför dem. De står där ända tills de ser den första strimman av solen i öster. Först kommer den rosa färgen och den violetta, men när den gula kommer har de redan kvickt hoppat i sina vanliga skepnader igen.

Lejonet ligger och sover på sin marmorbädd och blundar framför utsikten och finner sig stilla i, hur alla människor från när och fjärran klappar honom på länden och önskar sig någonting. Drottningens hundar ligger i sin metallskrud och vilar ut efter nattens språngmarsch.

I skuggen av en björk sover skyddsängeln. Björken var det träd som Axel Munthe tagit med sig till sin trädgård från hemlandet Sverige. Kanske han älskade det trädet mest, för det kom honom att minnas den tid, när han var så ung och snygg att han kunde springa ikapp med drottningens hundar.

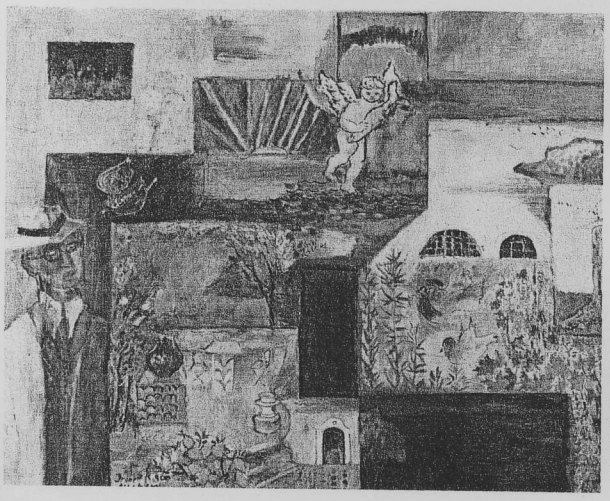

Konstnären Iréne K:son Ullberg som bor i Katrineholm har varit SM stipendiat.

San Michele,
Dr. Axel Munthe,
Capri, olja, 100x80 cm.
Iréne K:son Ullberg,
Katrineholm.

”Farväl. Vi ses”

Jeanette von Heidenstam.
Dikter, 106 s.
Nykopia Global Print, 2002

Vår medlem Jeanette von Heidenstam hade tre teman i sin första diktsamling: livserfarenheten, kärleken och personliga återblickar (Memoar, Carlssons, 1998). I sin andra och sista ”Dikter” har hon släppt den indelningen men behållit motivkretsen. Hon påminner sig vad livet lärt henne, kärlekens olika ansikten, händelser som plötsligt dyker upp ur minnet ungefär som i Jean Sibelius tondikt Valse Triste. Hon upptäcker sammanhang och samspel i en absurd värld, skenbart utan sammanhang.

JvHs erfarenhetsvärld är stor. Redan som diplomatbarn var hon omgiven av det mångkulturella. I Kina, Teheran, Indien upplevde hon både den stora rikedomen och den stora fattigdomen. Hon var vacker och omsvärmad, älskade glitter, det stora balerna, det tanklösa umgänget. Hon kunde kosta på sig att vara flyktig och oberäknelig.

Senare i Sverige upplevde hon den massmediala världen inifrån; en hård värld. Hon blev i sinom tid journalist, reporter, programledare. Vem minns inte hennes obesvärade och eleganta TV-intervjuer från Nobelfesterna. Hennes poetiska debut kom ett bra tag efter pensionen. Då väljer hon den åskådligt tydliga bilden. Tystnaden blir hennes framkallningsbad:

”I tystnaden finns språket
I pauserna förstår vi innehållet
Mellan raderna upplevs meningen
Det är i ögat vi ser drömmen
I åtbörden önskan
I handen avsikten”
(Memoar)

”hör fåglarna
överflödande av livskraft,
klarheten finns i mitt rike
samtidigt som
tiden inte finns”
(Dikter)

Hennes djärvhet som yrkeskvinna förklaras i ”Dikter ”. När hon frigjort sig från dvärgmänniskorna följer hon inte längre stigen, stigen följer henne. När strålkastarna släckts blir ensamheten en daglig gäst. Gråten i sömnen noteras utan sentimentalitet. Ensamheten blir ett plagg i tvättstugan. Den tvättas, centrifugeras men förändras inte ”ensam på tvättlinan hänger ensamheten”. När hennes sena kärlek lämnat henne låser hon dörren inifrån och kryper ut genom fönstret. Livet måste gå vidare.

”Men det enda vi har är varandra”. I en svit, Vännerna, presenteras de bakom djurmasker. Där möter vi den maskulina bergsgorillan, magnifikt medveten om sig själv, belåten med sitt liv på egna villkor. Där återfinns elefanten, stor, klok, försiktig, ”tillsammans är vi starkast i världen”. Där har vi skatan som tror sig vara något. Hon har hjärtat fullt av tjuvgods. Där går den hög-

modiga kamelen med klingande metallklockor. Han glömmer aldrig en oförrätt. Där smyger den föraktande, svarta pantern med den stingande gnistan i ögat, som aldrig kan känna vänskap. En antiklimax är den brunlurviga hunden som förenar total trohet och total kärlek med total glädje. Diktaren frågar sig själv om hon orkar med denna bundenhet.

De som var med minns en bejublad soaré hos Vännerna i mörka oktober förra året. JvH läste ur sin kommande diktsamling. Sonen Jan, trubadur och visförfattare, framförde med stor bravur egna verk. För att överleva höstmörkret måste man tända alla yttre och inre ljus. Och då tänkte hon inte främst på hösten i naturen. Kraft finns i många minnen. Hon återkallade sitt solglittrande Capri:

"Här stannar ingen vind
Här rinner inga tårar
Här hörs blott havets melodi
Gåtfullt flyter ön i evighetens strömmar"

Visst var det ett avsked, fast det visste vi inte. När diktsamlingen, kongenialt illustrerad av sonen Jan, nådde läsarna fanns hon inte längre kvar hos oss. Det blev en lätt död, en död i sömnen. JvH blev aldrig cynisk. Även om poserna och livslögnerna behövs för överlevnaden gäller den avgörande kampen människans värde och värdighet. I sina dikter är hon vår frände, en klok och resolut medvandrare.

I det telefonsamtal som blev vårt sista var hon glad över att boken äntligen var färdig. Jag kan återkalla den gäcksamma slutrepliken: "Idag låter hej litet trivialt. Jag säger farväl, vi ses."

GG

Glad kvällsfest hos Vännerna: från vänster Jeanette von Heidenstam, Roland Pålsson och Marilù Erdeös. Foto: Tore Hylander

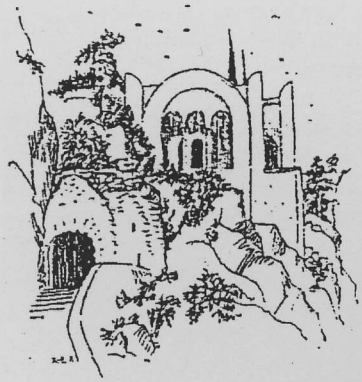

När Alessandro och jag lämnade Capri i början på april var byn tapetserad med ett vackert avskedsmanifest, uttrycken för uppskattning över vad vi gjort under våra sju och ett halvt år på ön var otroliga. Gjort för att binda ihop San Michele och dess omgivning, för att förbättra standarden på bostäderna, utbudet av musik och höja njutningen för museibesökarna, de som ger San Michele intäkterna för att kunna drivas. Kommunstyret i Anacapri samlades för att avskedshylla oss och borgmästaren överlämnade en plakett med vackra, alls icke konventionella ord, till mig.

Vi - liksom alla våra företrädare på posten som intendentpar!- lämnade San Michele med stor bitterhet och vrede över det vi utsatts för av herrarna i Stockholm. Trakasserier som tiden kommer att ge rättvisa åt.

Men jag sa ändå till Alessandro att vi skall faktiskt tacka herrarna i styrelsen för att de genom sin behandling av oss, har sett till att vi faktiskt fått mycket roligt. Aldrig hade vi väl någonsin blivit föremål för så många underbara brev med stöd, uppskattning, tack för vad vi gjort och för vad vi står för, om vi bara fullföljt vårt mandat. Brev till oss, till ambassaden, regeringsmedlemmar, Kaptensgatan som protesterar mot att vi blir bortkörda. Dessa uppskattningar har kommit från alla håll och kanter, ja, det har t o m varit en interpellation i italienska parlamentet.

Den pärm där dessa brev etc finns samlade har blivit både stor och tjock.

Jag kan inte redovisa för detta i Medlemsbladet men däremot kan jag inte låta bli att citera slutklämmen i ett högtidstal hos ROM-SWEORNA den 7 juni i år när Lise Lotte Lybeck Erixon apropå den Heliga Birgitta och Drottning Kristina talade om vilka höga herrar som de haft att kämpa emot, men medan dessa starka svenska kvinnor är mer aktuella än någonsin har alla glömt namnen på deras motståndare. Hon trodde det skulle bli likadant med mina antagonister om några århundraden.

Det är naturligtvis en fantastisk känsla att få höra sådana ord med tanke på övrig situation. Jag har fått uppleva hur gäster som jag tagit mycket hand om och som flera gånger varit på San Michele fegt vänt mig ryggen, personer som jag trodde stod mig nära, men som i en konflikt inte vill ens hälsa på mig. SÅDANT GÖR ONT!

Men jag har också fått helt underbara brev, målningar, dikter och böcker från personer som vistats på San Michele under min tid och som nu har hört av sig. Alla dessa vill jag passa på och tacka av hela mitt hjärta och säga att jag hoppas vi skall mötas igen. Jag vill också understryka hur tacksam jag är över att ha fått dessa år på SM. Det var en absolut höjdpunkt i mitt liv - slutet till trots! Slutligen vill jag önska Peter Cottino lycka till! Jag vet vilken svår uppgift, på många plan, han har framför sig.

Ann-Marie Kjellander

Hej,

som ny intendent på Villa San Michele ombads jag för en tid sedan att skriva något i ert kommande medlemsblad, vilket jag nu tacksamt gör.

För dom som undrar vem som egentligen har fått tjänsten som intendent på Villa San Michele kan jag berätta att jag heter Peter Cottino, är 36 år gammal och född i Stockholm. Jag är gift med Daniela, neapolitanska, med vilken jag har två fantastiska barn, Emil 7 år och Isabel 3 år. Till och med tonåren bodde jag i Umeå men flyttade senare till Stockholm och Skellefteå. Sedan barnsben har jag flyttat omkring mellan Sverige, Italien och USA. Började min vuxenutbildning med konststudier (både teoretiska och praktiska) för att senare kombinera dessa med skådespelar-, regi- och manusstudier. Är utbildad scenograf och har varit verksam som sådan i några år. Har även arbetat som creative producer assistant, platschef, produktionsledare, regissör, dramatiker... inom Film, TV och Teater. Har organiserat konserter och samarbetat i olika utställningssammanhang med svenska, italienska och utländska konstnärer. Äger en hel del teknisk-praktisk kunskap då jag verkat, förutom med scenteknik, även med el och ljusteknik. Har två modersmål, svenska och italienska, talar flytande engelska och klarar mig bra på min franska. Har viss kunskap av det tyska språket.

Vad jag önskar med Villa San Michele är att vi, vid sidan om en förbättrad reguljär musei- och gästverksamhet och en ökad kunskapsspridning om Axel Munthe, hans museum och hans tankevärld, även skall kunna utveckla det kulturella utbudet på plats och på så sätt bättre stödja den svenska kulturen utomlands. Villa San Michele har inte den status och rättmätiga ställning inom svenskt kulturliv som andra etablerade svenska kulturinstitutioner har, trots att den är mer än etablerad sedan över 50 år.

Som jag ser det finns det två skäl till detta: det ena är att man i Sverige mest sett villan som ett museum om en privatperson vars verks kulturella värde inte riktigt ansetts vara rumsrent; det andra skälet, som följd, har inneburit att man inte upplevt Villa San Michele som ett potentiellt kulturcentra i södra Europa och Medelhavsregionen, utan föredragit den enklare bilden av en slags "turistig" semesterort för utvalda kulturarbetare. Trots denna allmänna attityd har en stor mängd framstående kulturpersonligheter fritt verkat och skapat på denna plats och miljoner turister strömmat in och ut genom dess portar.

Till skillnad från andra svenska kulturella institutioner som får kraftiga ekonomiska bidrag är vår verksamhet självbärande vilket i sin tur innebär att det här inte skulle behövas investeras stora summor pengar för att genast kunna se resultat. Jag föreställer mig att stora och små kulturinstitutioner, om de kände till möjligheten, skulle vara jätteintresserade av att få visa upp sina skapelser inför den internationella publik som Capri består av, för Capri är internationellt. Inte ens de stora svenska företagen har insett vilken prestige och vilket eko ute i världen Capri och Villa San

forts.

Michele kan generera. Marknadsföringsmässigt är Capri ett eldorado och Villa San Michele "un fiore all'occhiello".

Det är på denna punkt jag tror att det fortfarande skulle kunna göras en hel del för Villa San Michele. Vid sidan om de ovärderliga historiska, litterära, konstvetenskapliga föreläsningarna, seminarierna, sociala tillställningarna, ekonomiska bidragen, o.s.v. som varit stöd och språkrör för Villa San Michele genom åren och som ni beundransvärt ordnat och producerat, skulle ny inspiration och kraft kunna tillföras genom er insats, både individuellt och som förening. Detta skulle naturligtvis öka vänföreningens status och komma alla till gagn. Sällskapet San Micheles Vänner skulle, via nya och annorlunda kanaler, kunna medvetandegöra Sverige på det fantastiska levande arv Villa San Michele är, förmedla vilka enorma möjligheter Villan bjuder på och jobba för upprättelse så att den i Sverige får den rättmätiga plats och roll den förtjänar.

För somliga kan det jag ovan skrivit kanske låta lite retoriskt, men det är precis vad jag dagligen jobbar för här nere på Capri, Anacapri, Villa San Michele.

I hopp om ert stöd tackar jag er på förhand. Varma och soliga hälsningar ifrån Capri.

Peter Cottino

A Restless Soul. The story of Axel Munthe.

Som bl a framgår av detta nummer är publiciteten i Sverige kring Axel Munthe särskilt livlig just nu. År 1999 ordnades i Stockholm det första Axel Munthe-symposiet, Munthe och Myten. Det väckte en glädjande uppmärksamhet. Ett referat återfinns i Medlemsbladet nr 4.

Axel Munthe är emellertid en internationell storhet och det finns all anledning att förmedla de nya forskningsresultaten till en vidare krets. Vår främsta attraktion för utlänningar i det här sammanhanget är Hildasholm i Leksand som Axel Munthe byggde 1910-1911 för sig själv och sin engelskfödda hustru, Hilda. Där ordnas den 13:e september detta år det första internationella symposiet med följande program:

Italy at the turn of the Century	Prof Paolo Macry, Neapel, Italien
Doctor of the poor in Magna Grecia	Consultant Katriona Munthe-Lindgren, London
The inspiration of the classical world	Prof Alden Smith, Texas, USA
A northern soul, in a southern clime	Prof Giuseppe Galasso, Neapel, Italien
Axel Munthe's San Michele	Dr Peter Cottino, Anacapri, Italien
The Axel Munthe Foundation	Vice Chairman Mårten Lindståhl, Stockholm
Axel Munthe. A restless Soul	Dr Bengt Jangfeldt, Stockholm (comments from prof Johan Cullberg and Maarja Talgre, author, Stockholm).

Anmälan om deltagande kan göras hos Stiftelsen Hildasholm, Box 64, 793 22 Leksand. Tel: 0247-100 62.
Alla medlemmar har fått en separat inbjudan.

Välkomna till vännernas sammankomster hösten 2003

TISDAG 16 SEPTEMBER

Italienska Kulturinstitutet, Gärdesgatan 14, kl. 18.00
San Micheles nya intendent välkomnas av vännerna och berättar om sin första tid på Capri.

Buffe inkl. bordsvatten. Tag själv med vin till maten om du önskar det. Kostnad 150:-. Betalningen sker vid ankomsten

OBS! Anmälan om deltagande ska ske **snarast möjligt** till Gudrun Dahlberg Telefon 08 - 650 41 51.

NOVEMBER

Axel Munthe Symposium med Bengt Jangfeldts bok "Osalig Ande" som tema. Separat inbjudan utsändes senare.

Stipendium

Vännerna delar i år ut ett stipendium på 10 000 kr för täckande av resa och boende på Villa San Michele. Du som söker är en ung lovande student, musiker, konstnär, författare, journalist eller en person med känsla för Italien och den klassiska kulturen. Skriv en kortfattad ansökan och berätta om dig själv och vad du gör. Glöm inte att uppge namn, adress, telefonnummer och ålder. Sänd den till Stipendienämnden, Agneta Nordgren, Rimbogatan 8, 114 35 Stockholm före 1 januari 2004.

SÄLLSKAPETS STYRELSE FRAM TILL ÅRSMÖTET ÅR 2004

Barbro Löfgren	ordförande	08 - 661 45 82
Gideon Gerhardsson	vice ordförande	08 - 84 18 85 (även fax)
Gun Andréasson	skattmästare	08 - 779 32 90
Gudrun Dahlberg	sekreterare	08 - 650 41 51
Yvonne Frykberg	klubbmästare	08 - 660 22 93
Ingvar Holm		0414 - 240 00
Göran Zachrison		08 - 30 23 12
Wivi-Anne Nilsson	suppleant	08 - 662 31 33
Per Thunarf	suppleant	08 - 21 97 58

Sällskapets adress: c /o Gudrun Dahlberg
Arbetargatan 23B
112 45 Stockholm
postgiro: 25 96 90 – 6

Har du själv något trevligt minne från San Michele eller något annat att berätta som kan intressera våra medlemmar – hör av dig.

Ansvarig utgivare: Barbro Löfgren
Redaktör: Gideon Gerhardsson